

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

NUTARIMAS

DĖL NUOSTATŲ, RIBOJANČIŲ GALIMYBĘ UŽSIIMTI REGLAMENTUOJAMA
PROFESIJA AR JA VERSTIS, PROPORCINGUMO VERTINIMO TVARKOS APRAŠO
PATVIRTINIMO

2020 m.

Nr.

Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos reglamentuojamų profesinių kvalifikacijų pripažinimo įstatymo 3¹ straipsnio 1 dalimi, Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo 16 straipsnio 3 dalimi ir įgyvendindama 2018 m. birželio 28 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą (ES) 2018/958 dėl proporcingumo patikros prieš priimant naujas profesijų reglamentavimo nuostatas, Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a:

Patvirtinti Nuostatų, ribojančių galimybę užsiimti reglamentuojama profesija ar ja verstis, proporcingumo vertinimo tvarkos aprašą (pridedama).

Ministras Pirmininkas

Ekonomikos ir inovacijų ministras

Ekonomikos ir inovacijų ministerijos
kancleris

Alexas Gomuljauskas

2020-09-18

Ekonomikos ir inovacijų ministerijos
Teisės departamento
direktorė

2020 09 17
Rūta Jovaišienė

Lietuvos Respublikos
ekonomikos ir inovacijų ministras

Rimantas Sinkevičius

Ekonomikos ir inovacijų ministerijos
Strateginio planavimo ir veiklos organizavimo
departamento komandų aptarnavimo ir
dokumentų valdymo skyriaus vadovė

2020-09-16

NUOSTATŲ, RIBOJANČIŲ GALIMYBĘ UŽSIIMTI REGLAMENTUOJAMA PROFESIJA AR JA VERSTIS, PROPORCINGUMO VERTINIMO TVARKOS APRAŠAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Nuostatų, ribojančių galimybę užsiimti reglamentuojama profesija ar ja verstis (toliau – Nuostatos), proporcingumo vertinimo tvarkos aprašas (toliau – tvarkos aprašas) nustato nuostatų atitikties proporcingumo principui, kaip jis apibrėžtas Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo 3 straipsnio 2 dalies 2 punkte, vertinimo tvarką, atsižvelgiant į tvarkos aprašo III skyriuje nurodytus kriterijus, siekiant užtikrinti Europos Sąjungos vidaus rinkos principus, kaip jie apibrėžti Europos Sąjungos sutartyse, ir svarbių visuomenės interesų apsaugą.

2. Tvarkos apraše vartojamos sąvokos:

2.1. **Priskirtos veiklos rūšys** – profesinė veikla ar profesinės veiklos rūšių grupei priskiriama veikla, kurią vykdyti pagal įstatymų ar kitų teisės aktų nuostatas tiesiogiai ar netiesiogiai gali tik asmenys, užsiimantys reglamentuojama profesija ir turintys reikiamą profesinę kvalifikaciją, įskaitant atvejus, kai veikla sutampa su kitų reglamentuojamų profesijų veikla. Veiklos rūšių priskyrimas yra profesijos reglamentavimo forma.

2.2. **Saugomas profesinis vardas** – profesinis vardas, kuriuo norint naudotis profesinėje veikloje ar profesinės veiklos rūšių grupės veikloje pagal įstatymų ar kitų teisės aktų nuostatas tiesiogiai ar netiesiogiai reikalaujama turėti profesinę kvalifikaciją, o naudojantis juo netinkamai taikomos sankcijos. Reikalavimas turėti saugomą profesinį vardą yra profesijos reglamentavimo forma.

2.3. **Svarbūs visuomenės interesai** – viešojo politika, viešasis saugumas, visuomenės sveikata, socialinės apsaugos sistemos finansinės pusiausvyros išsaugojimas, vartotojų, paslaugų gavėjų ir darbuotojų apsauga, tinkamo teisingumo vykdymo užtikrinimas, prekybos sandorių sąžiningumo užtikrinimas, kova su nusikalstamumu ir sukčiavimu, mokesčių slėpimo ir vengimo prevencija bei fiskalinės priežiūros veiksmingumo užtikrinimas, transporto sauga, aplinkos ir miesto aplinkos apsauga, gyvūnų sveikata, intelektinė nuosavybė, nacionalinio istorinio ir meninio paveldo apsauga ir išsaugojimas, socialinės politikos ir kultūros politikos tikslai ir kiti Europos Sąjungos ir Lietuvos Respublikos teisės nustatyti visuomenės interesai, kuriais galima pagrįsti reikalavimų nustatymą.

2.4. Kitos šiame tvarkos apraše vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos reglamentuojamų profesinių kvalifikacijų pripažinimo įstatyme (toliau – Įstatymas), Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatyme, Lietuvos Respublikos paslaugų įstatyme ir Teisėkūros pagrindų įstatyme.

II SKYRIUS PROPORCINGUMO VERTINIMO TVARKA

3. Teisės akto projekto rengėjas, prieš nustatydamas naują ar keisdamas esamą teisinį reguliavimą, kurio nuostatomis ribojama galimybė užsiimti reglamentuojama profesija ar ja verstis, turi atlikti kiekvienos Nuostatos proporcingumo vertinimą, atsižvelgdamas į Nuostatos pobūdį ir turinį atitinkančius tvarkos aprašo III skyriuje išvardintus kriterijus.

4. Nuostatos vertinamos proporcingai nuostatos pobūdžiui, turiniui ir galimam poveikiui. Kiekviena Nuostata vertinama atskirai, ji išsamiai pagrindžiama kokybiniais ir, jei taikoma, kiekybiniais kriterijais, nurodytais tvarkos aprašo III skyriuje.

5. Nuostatos turi būti pagrįstos svarbių visuomenės interesų tikslais. Jos negali būti grindžiamos išskirtinai ekonominėmis ar administracinėmis priežastimis.

6. Nuostatos negali būti nei tiesiogiai, nei netiesiogiai diskriminacinės dėl pilietybės ar gyvenamosios vietos.

7. Kai Nuostatos susijusios su sveikatos priežiūros sektoriaus profesijų reglamentavimu ir (arba) turi poveikį paciento saugumui, vertinant proporcingumą atsižvelgiama į tikslą užtikrinti sveikatos apsaugą.

8. Proporcingumo principą taip pat turi atitikti Nuostatos, susijusios su laikinai ar kartais teikiamomis paslaugomis pagal Įstatymo II dalį, įskaitant:

8.1. automatinę laikinąją registraciją arba asocijuotą (*pro forma*) narystę profesinėje organizacijoje ar institucijoje, nurodytą Įstatymo 8 straipsnio 1 punkte;

8.2. išankstinę deklaraciją, dokumentus ar kitus reikalavimus, nurodytus Įstatymo 9 straipsnyje;

8.3. reikalavimą paslaugų teikėjui sumokėti mokestį arba atlyginti bet kokias išlaidas, susijusias su profesinės kvalifikacijos pripažinimu ar galimybe užsiimti reglamentuojama profesija.

9. Tvarkos aprašo 8 punktas netaikomas Nuostatomis, skirtoms Europos Sąjungos teisei, susijusiai su darbo sąlygomis, įgyvendinti.

10. Teisės akto projekto rengėjas proporcingumo vertinimo pažymą kartu su teisės akto projektu Teisėkūros pagrindų įstatymo nustatyta tvarka pateikia profesinių kvalifikacijų pripažinimo koordinatoriui.

11. Nuostatų proporcingumo vertinimo objektyvumą ir nepriklausomumą užtikrina profesinių kvalifikacijų pripažinimo koordinatorius, pateikdamas išvadą teisės akto projekto rengėjui dėl atlikto proporcingumo vertinimo.

III SKYRIUS PROPORCINGUMO VERTINIMO KRITERIJAI

12. Kiekvienos Nuostatos, kuria siekiama svarbių visuomenės interesų tikslų, atitiktis proporcingumo principui įvertinama, atsižvelgiant į:

12.1. profesinę veiklą keliamą riziką asmenims, gaunantiems paslaugas, vartotojams, kitiems asmenims, užsiimantiems reglamentuojama profesija, ar susijusioms šalims ir ar ši rizika nuostatomis šalinama kaip panašiose veiklos srityse;

12.2. kituose teisės aktuose nustatytus reikalavimus, susijusius su svarbaus visuomenės intereso apsauga, ir ar jų nepakanka iškeltam tikslui pasiekti;

12.3. Nuostatos atitiktį siekiamam tikslui ir sistemiškumo principui, įtvirtintam Teisėkūros pagrindų įstatymo 3 straipsnio 2 dalies 7 punkte;

12.4. poveikį laisvam asmenų ir paslaugų judėjimui Europos Sąjungoje, vartotojų pasirinkimo galimybėms ir teikiamų paslaugų kokybei;

12.5. mažiau ribojančių priemonių nei priskirtos veiklos rūšys taikymo galimybes, kai siekiama tik apsaugoti vartotojų teises, jei keliama rizika apsiriboja tik asmens, užsiimančio reglamentuojama profesija, ir vartotojo santykiais ir neturi neigiamo poveikio trečiosioms šalims;

12.6. Nuostatos teigiamą ar neigiamą poveikį, būtinumą ir atitiktį tikslui, kai ji taikoma su kitais reikalavimais, jau ribojančiais galimybes užsiimti reglamentuojama profesija ar ja verstis, tokiais kaip:

12.6.1. priskirtos veiklos rūšys, saugomas profesinis vardas ar kiti reikalavimai, nustatyti reglamentuojamai profesijai;

12.6.2. pareiga vykdyti tęstinį profesinį tobulinimąsi;

12.6.3. atitinkamos profesinės veiklos vykdymo, etikos ar priežiūros taisyklės;

12.6.4. privaloma narystė ar registracija profesinėje organizacijoje ar institucijoje, kai reikalaujama turėti tam tikrą profesinę kvalifikaciją;

12.6.5. kiekybiniai apribojimai, susiję su leidimų užsiimti reglamentuojama profesija skaičiumi, nustatomu mažiausiu ar didžiausiu darbuotojų, vadovų ar konkrečias profesines kvalifikacijas turinčių asmenų skaičiumi;

12.6.6. teisės aktuose nustatytos sąlygos dėl juridinio asmens teisinės formos, valdymo, privalomo įmonės akcijų įsigijimo, jų skaičiaus ar balsavimo teisės, kai jos susijusios su leidimu užsiimti reglamentuojama profesija;

12.6.7. teritoriniai apribojimai, jei valstybės administraciniuose vienetuose nustatomas skirtingas užsiėmimo reglamentuojama profesija teisinis reguliavimas;

12.6.8. ribojamos galimybės užsiimti reglamentuojama profesija, kai ja norima užsiimti kartu su kitais asmenimis sudarius sutartį;

12.6.9. draudimas ar kitos asmeninės ar kolektyvinės apsaugos priemonės, susijusios su profesine atsakomybe;

12.6.10. kalbos žinios, būtinos norint užsiimti reglamentuojama profesija;

12.6.11. teisės aktuose nustatyti mažiausi ir (arba) didžiausi įkainiai, taikomi paslaugų gavėjui;

12.6.12. reikalavimai dėl reklamos turinio ar viešinimo būdo, susiję su reglamentuojama profesija;

12.7. profesinės veiklos ar jai priskirtų veiklos rūšių apimtį ir reikalaujamą profesinę kvalifikaciją;

12.8. atliekamų užduočių sudėtingumą ir reikalavimą, kad jų vykdytojais turėtų atitikimą profesinę kvalifikaciją, profesinio rengimo ar patirties lygį, pobūdį ar trukmę;

12.9. galimybę įgyti profesinę kvalifikaciją alternatyviais būdais;

12.10. atitinkamai profesijai priskirtų veiklos rūšių galimą sutapimą su kitų profesijų veikla;

12.11. autonomiškumo lygį, kai reglamentuojama profesija galima užsiimti tik esant kitų kvalifikuotų asmenų priežiūrai ar atsakomybei, atsižvelgiant į teisės aktuose tai profesijai nustatytas priežiūros taisykles;

12.12. mokslo ir technologinę plėtrą, kuri gali sumažinti arba padidinti asmenų, užsiimančių reglamentuojama profesija, ir vartotojų turimos informacijos asimetriją.

Lietuvos Respublikos
ekonomikos ir inovacijų ministras
Rimantas Sinkevičius

Ekonomikos ir inovacijų ministerijos
Struktūrinis planavimas ir veiklos organizavimo
departamento Ramunų aptarnavimo ir
dokumentų valdymo skyriaus redaktorė

Simonauskaitė-Petkevičienė
2020-09-16

Ekonomikos ir inovacijų ministerijos
Teisės departamento
direktorė
2020 08 17
Rūta Jovaišienė